

=====

v e r e n i g i n g

O R D E D E R V E R D R A A G Z A M E N

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV" Den Haag

Uitsl. voor verslagen en abonn.: DOVENETELWEG 57^a 2555 TD Den Haag tel. 684541

Secretariaat: KRAMSVOGELLAAN 29 2566 CB Den Haag tel. 254273

=====

W E E K B L A D

nadruk verboden

26e jaargang nr.5

18 september 1981

x in de kantlijn betekent de vraag

- " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Zoals U bekend zal zijn weten wij niet alles en kunnen wij ook fouten maken. U dient dus zelf mee te denken. Ons onderwerp voor heden dient actueel te zijn en welke titel past daarbij beter dan:

S T O M M E S P R E K E R S

=====

U zult zich afvragen wat ik daar nu mee bedoel. Kortgezegd: Er zijn op het ogenblik mensen die zeer veel spreken en toch niets zeggen. Daar staat tegenover dat er ook heel wat mensen zijn die zo druk bezig zijn met hetgeen zij zo dadelijk willen gaan zeggen dat zij niet horen, wat anderen tot het zeggen. Neem al deze mensen te samen, beseef hoe vaak zij van invloed zijn op het leven van anderen en u hebt een aardig beeld van de grootste problemen - of moet ik zeggen problematiek - van deze maand.

Wat immers is het geval? Men doet als staatsman allerhande uitspraken en is als politicus bovendien toch wel gebonden aan allerhande verkiezingsbeloften. Dat alles is begrijpelijk en niet zo erg, maar dan blijkt opeens alles toch niet bepaald te gaan zoals je zoudt willen.

Een goed voorbeeld is de Usa deze maand: Reagan voelt natiigheid en het volk komt van de Reagan in de drop. Mogelijk hebt u zelf al gekonstateerd dat de dollar nogal fluctueert de laatste tijd. Ook in deze maand doet de koers weer enkele vreemde dingen.

De verklaring hiervoor ligt in de toestanden in de Usa. Reagan heeft immers zijn kiezers beloofd eindelijk eens efficiënt te gaan regeren. Wat betekent dat hij o.m. van plan was er heel wat ambtenaren uit te gooien. Op zich voor de kosten van de regering heel aardig. Maar indien al zijn plannen in dit opzicht doorgaan. Maar dat betekent wel dat van de rond 230.000 federale ambtenaren rond Washongton alleen reeds er nu al 40.000 geloosd zijn en dat er nogmaals t.m. 75.000 zouden moeten verdwijnen. Zoals u begrijpt vecht daar nu dus een ieder voor zijn baantje. En niemand kan dit trager en volhardender doen dan een ambtenaar.

Dit betekent in feite vele vertragingen kan bijdragen tot het mislukken van enkele maatregelen die in feite snel en zonder pardon genomen zouden moeten worden om het bedrijfsleven op de been te helpen.

Want de heer Reagan had beloofd de dollar sterk te maken en de geldomloop te beperken om de handelspositie van zijn land te versterken. Hij heeft inderdaad reeds menige maatregel in deze richting genomen, maar vergat daarbij wel één ding:

Wanneer je geld schaars maakt is het ook moeilijker om geld te krijgen en dus zul je meer moeten betalen voor het voorrecht geld te lenen. Dit zal u duidelijk zijn. Voor de banken waren genoemde maatregelen niet onplezierig, want hun bezit werd meer waard.

Voor het bedrijfsleven lag de zaak echter wel iets anders, want zij moesten veel meer opbrengen om gelden te kunnen lenen - wat vaak door te weinig liquide middelen noodzakelijk is en ook voor b.v. het uitbreiden van een bedrijf nu eenmaal noodzakelijk kan zijn.

Het gevolg was, dat er geen uitbreiding tot stand kwam maar, zij het tot op heden op beperkte schaal, een vermindering van werkgelegenheid. Deze tendens zet echter juist in de komende maanden nog sterk door.

Want het zijn uiteindelijk niet alleen de bedrijven die gewend zijn voor hun investeringen geld te lenen. Hoeveel mensen kopen b.v. hun huis of auto kontant met beschikbare spaargelden? Juist.

Alleen reeds in de autobranche vielen de aankopen de laatste maanden met 30 tot 40% terug in vergelijking tot de verkopen in het voorgaande jaar in de gelijke periode. En toen was de toestand ook al niet bepaald florissant. Gevolg: ontslagen en renteverlies op gereedgekomen producten. En de burgers zullen onder deze omstandigheden spaarzamer worden. Om in dezelfde bedrijfstakken te blijven: de prijs van benzine is weliswaar hoger geworden, ook in de Usa, maar de feitelijke omzet is gedaald, evenals de omzet van nevenartikelen, reparaties en onderhoud. Vele handelaren en garagebedrijven, evenals tankstations danken een deel van hun personeel af of breiden niet uit ofschoon men dit wel van plan was.

Winsten nemen af. Vliegverkeer blijkt velen te duur te worden zodat maatschappijen hun bezit afstoten, hun diensten beperken of, om in bedrijf te kunnen blijven voor in feite niet meer winstgevende prijzen gaan werken. Ook in andere bedrijfstakken zien wij een soortgelijke ontwikkeling.

Nu moet de heer Reagan dit goedpraten. Dus sp eekt hij over geheel onverwachte ontwikkelingen, niet te voorziene noodzaken enz. enz. Hij belooft natuurlijk er iets aan te doen: hij zal meer gaan bezuinigen op posten als defensie. Waarop een ieder zat te rillen op het pentagon, want hier zouden ook ontslagen kunnen vallen, winstjes door de neus geboord kunnen worden en zelfs bevorderingen uitgesteld kunnen worden. Tot op heden viel het gelukkig mee: de besparingen belopen op het ogenblik slechts 35 milliard. En dat kun je op materiaal wel sparen. Maar in deze maand zal blijken, dat ook hier verdere beperkingen noodzakelijk en dus ook waarschijnlijk worden. Wat berekenbaar niet alleen verzet van het pentagon betekent, maar ook een sterke vermindering voor werkgelegenheid in alle industrien die wapenen, voertuigen, vliegtuigen e.d. voor de militairen plachten te leveren.

Aan het eind van de maand zal blijken, dat mr. president alsnog besluit bepaalde materiaal leveringen door te laten gaan - want weer baantjes kan kosten aan de militairen. Hij probeert steeds weer tussen scylla en charibdis door te zeilen. en spreekt vele ernstige woorden tot de natie. Maar gelukken doet hem dit voorlopig niet.

Een ander aspect is de wijze waarop elke ontwikkeling in de Usa zijn weerslag vindt in de gehele wereld. Wanneer b.v. in de Usa de rentestand met 3% daalt in deze maand zo betekent dit, dat overal iets dergelijks gebeurt.

In uw land kan dit betekenen dat mensen, die geen huis meer durfden kopen nu misschien eerder daartoe over zullen gaan omdat zij de lasten gemakkelijker zullen kunnen dragen.

Een ander aspect is wel, dat de prijs die men voor de olie gaf - welke is uitgedrukt in dollars - lager wordt. Zodat de olie in feite weer duurder zal worden. Zoals het stijgen van de prijs van de ollar in feite er toe bijdraagt dat de prijs van de olie wat daalt. Door het oplopen en dan weer dalen van de dollarkoers zijn dan ook al heel wat moeilijkheden ontstaan vooral in de armere landen.

Helaas is dit niet alles: de mentaliteit waarmee de heer Reagan zijn problemen te lijf pleegt te gaan - 3 uren hard werken en de rest van de tijd in ontspanning over komende beslissingen na te denken - blijkt ook invloed te hebben op de wijze, waarop andere staatslieden te werk willen gaan. Vooral staatslieden die in moeilijkheden verkeren zullen de neiging tonen in feite minder tijd aan het regeren en verantwoorden van genomen beslissingen te wijden en daarvoor zich eerder en meer aan voor hen ontspannende bezigheden te wijden.

In dit soort moeilijkheden is er te over. Een ieder zal het met mij eens zijn dat mrs. Magaréth Thatcher een harde politicus en een handige Ka is. Maar zij heeft wel enkele dingen over het hoofd gezien. Een daarvan komt in de komendemaand weer zeer sterk naar voren: Je kunt in een land met een machtige, maar zich steeds meer machteloos gevoelende vakbondsbeweging niet altijd en zonder meer voortgaan met het volvoeren van je eigen taktiek. Maggie is echter niet bereid een stap terug te doen. De enige uitweg ligt dan op het gebied van belastingen, wat betekent dat moet worden geprobeerd de staatslasten aanmerkelijk te verlichten.

Aan de andere kant zijn er nogal kostbare voorzieningen waar je niet zonder meer aan kunt komen. Neem b.v. de national health service. Wanneer je daar werkelijk ingrijpen wilt vallen er zeer waarschijnlijk vele slachtoffers. En een politica, hoe goed dan ook, kan die niet op haar rekening nemen zonder de gevolgen daarvan direct te ervaren. Er zal dus geschipperd moeten worden. Dit zal in Engeland neerkomen op een wat toegeven aan een kleine groep die erg hard schreeuwt om dan te stellen dat men zoveel concessies heeft gedaan dat de rest even moet wachten - waartoe die anderen dan niet bepaald geneigd zullen zijn.

Een dergelijke vertoning zult u trouwens ook in eigen land te zien krijgen, zij het dat dit mogelijk eerst na 2 maanden plaats zal vinden. En wie met mij heeft gedaxht dat regeren vooruitzien betekent zal nu met mij tot de konklusie komen dat hetgeen de regeerders bovenal doen niet veel eer is dan verklarend napsraten.

Wanneer je b.v. de situatie ziet in Duitsland dan lijkt het mogelijk wel heel aardig dat de regering daar beweert geheel achter Amerika en de verdedigingsplannen van dit land te staan, maar wanneer de helft van je volk daar in feite tegen is - op het ogenblik is dat al rond 53 ten honderd - zo betekent dit voor de regering dat zij steeds meer moeilijkheden gaat ervaren en met steeds hardere maatregelen haar wil door zal proberen te zetten en daardoor weer meer moeilijkheden krijgt en minder haar plannen ten uitvoer kan leggen.

Enkele voorbeelden hiervan zullen reeds de komende maand duidelijk maken dat het in dergelijke gevallen steeds minder mogelijk wordt de zaak politiek met enige bluf alsnog te redden en dat bij een zonder meer doorzetten de gehele economie, ja, de gehele sociale opzet, bedreigd worden. Dit zijn zaken waaraan de gladder praters op het ogenblik voorbij lijken te gaan: zowel regering als oppositie schijnen niet geheel te beseffen wat hun woorden in het volk losmaken.

Daarbij ziet men bovendien steeds weer over het hoofd dat verleden en heden sterk op elkaar in kunnen werken. Om een voorbeeld te geven:

Er was in uw land een tijd, waarin de economische groei het belangrijkste van alles was. Iedereen moest hard werken, opbouwen, aanpakken. Want men zou de wereld wel eens even laten zien dat holland nog steeds bestaat uit jongens - en tegenwoordig ook meisjes - van Jan de Witt. Geheel historisch is dit niet geheel verantwoord, want het is niet geheel zeker dat Jan de Witt zoveel meisjes had, maar desalniettemin.

Nu heeft men in die tijd de hand gelicht met allerhande ook toen reeds bestaande voorschriften, zo sterk dat dit een soort gewoonte werd. In feite doet men dit op het ogenblik trouwens vaak nog. Een van de resultaten van deze zo ontstane laksheid is het vervuilen geweest van grote gebieden.

U weet mogelijk, dat de z.g. gifstortschandalen op het ogenblik al t.m. 44 belangrijker stortgebieden betreffen waar na controle is gebleken dat men in zal moeten grijpen, terwijl reeds op een 12tal plaatsen ingegrepen werd of wordt. Een kwestie die miljoenen vergt - miljoenen die men op het ogenblik maar slecht kan missen.

Aan de andere kant kun je natuurlijk de mensen niet zonder meer met vergif in de grond laten zitten en het wordt bovendien steeds moeilijker om te ontkennen dat bepaalde chemische producten - soms zo giftig dat een gehele fabriek moest worden afgebroken en het puin in zee gestort - met medeweten van autoriteiten gestort werden of vlak bij grote steden werden vervaardigd. Het is moeilijk duidelijk te maken, dat men dit niet heeft geweten, niet kon voorzien, kortom dat de mensen er mogelijk wel onder lijden, maar dat niemand daaraan schuld heeft en zelfs de bedrijven die in feite de hoofdschuldigen zijn niet meer kunnen worden aangesproken voor de kosten en de schade die zij burgers en staat hebben berokkend door hun onverantwoordelijk optreden. Dit werkt wantrouwen in de hand.

Soms duurt het langere tijd voor de mensen zich bewust worden van hetgeen er is gebeurd. Een aardig voorbeeld in de Usa is het betrekkelijk grote aantal Vietnamveteranen die nu schade opgelopen blijken te hebben door hun contacten met o.m. de ontbladeringsmiddelen die daar door hun eigen land in de strijd werden gebruikt. Eerst nu begint men te beseffen dat het veelvuldig voorkomen van kanker, zenuwaandoeningen, longziekten en zelfs aantastingen van het beendermerg aan contact met deze chemische strijd-middelen te wijten zijn - ofschoon autoriteiten dit nog steeds proberen te ontkennen. E indien dit niet mogelijk blijkt probeert men zich op een andere wijze zo goed mogelijk aan zijn aansprakelijkheid te onttrekken. Wantrouwen is het gevolg.

In uw land zijn op het ogenblik nog 3 bedrijven actief, die deels voor illegale stortingen en lozingen verantwoordelijk blijken te zijn. Op een enkel bedrijf na zijn dezen nog actief en het is algemeen bekend dat men nog steeds op soortgelijke wijze, zij het niet meer in eigen land, de gevaarlijke stoffen blijft dumpen.

Voor de denkende burger betekent dit, dat alle praat over regeringsmaatregelen en regeringscontrole op zijn minst een zeer bittere bijmaak krijgt. Het wantrouwen neemt eerder toe dan af.

In deze maand zijn atoomkwesties erg belangrijk. Demonstraties, maar ook aanklachten spelen een rol. De mensen redeneren immers: de staat zegt nu wel dat alles prima geregeld is en dat alle mogelijk voorzorgen worden getroffen. Maar in het geval van die chemicaliën zei men dit ook en toch werden gevaarlijke stoffen met medeweten van autoriteiten ter plaatse zo maar gestort. Wat de autoriteiten en de belanghebbende wetenschappers en bedrijven zeggen - vertrouwen wij daarom niet meer.

Indien er niet zoveel gifschandalen in de laatste jaren zouden zijn geweest zouden veel meer mensen, vooral ouderen, dulzaam en lijdzaam de bouw van meerdere kerncentrales hebben aanvaard. Men zou dan gezegd hebben: onze regering weet toch wat zij doet.

Men zou nog steeds menen, dat de deskundigen te vertrouwen waren wanneer men eerder en ondanks het economische nadeel dergelijke stortingen en werkwijzen had afgekeurd en voorkomen.

Het zijn dergelijke schandalen die verantwoordelijk zijn voor de wijze waarop de mensen nu reageren. En dat is dan alleen maar een enkel voorbeeld van de wijze, waarop stomme sprekers in feite hun eigen geloofwaardigheid en het vertrouwen in het gezag ondermijnen.

Want de sprekers die de instanties vertegenwoordigen kunnen of willen niet toegeven, dat er fouten zijn gemaakt, dat relaties een rol speelden bij verkeerde beslissingen. Hun redenering is steeds weer: maar volgens hetgeen wij toen wisten was het niet zo erg, of: die gevolgen konden wij toen toch niet overzien. Zij zeggen in geen geval: wij zijn tekort geschoten omdat wij de regels en wetten die wij zelf hebben gesteld niet hebben gehandhaafd of doen handhaven.

Dat is niet alleen in Nederland, maar evenzeer in België, Frankrijk en Duitsland het geval. Zelfs in Engeland, de Usa en vele andere landen is dit patroon kenbaar. De stomme sprekers realiseren zich kennelijk niet dat zij, loer gevaren en risico's te miniseren en steeds maar te doen of er werkelijk niets aan de hand is - inplaats van ernstig in te gaan op de bezwaren die allerwege worden geopperd het bestaande wantrouwen alleen maar groter maken.

Zeker, er zijn heel wat jongeren in uw land die principieel tegen alle atoomchemie zijn. Volgens mij hebben zij trouwen geen ongelijk, zeker onder de huidige omstandigheden.

Kijk ik echter naar de tegenstanders onder het volk, minder luidruchtig maar even overtuigd - wat op het ogenblik ergens tussen de 30 en 40% van de Nederlandse bevolking is - zo dient men zich te realiseren dat meer dan de helft van deze tegenstanders zich in feite niet verzet tegen de bouw van een atoomcentrale enz., zeker niet zoals dezen nu bestaan.

Maar men heeft het gevaar van dergelijke installaties leren kennen en verzet zich in feite tegen de ontwikkelingen op grond van een - niet geheel ongefundeerd - mistrouwen tegen alle verzekeringen, garanties en deskundige verklaringen die namens regering en hogere instanties worden afgelegd.

Mij dunkt dat degenen die voor deze instanties spreken dan maar stom zijn. Wie haalt het in 's hemelsnaam in zijn hoofd om steeds maar weer verklaringen uit te geven die zo gesteld zijn, dat velen die niet eens in volle betekenis kunnen begrijpen en dat niemand daarin meer kan geloven?

Waarom durft men de feiten niet toe te geven? Op het ogenblik zijn zowel Rusland als Amerika voortdurend bezig tegen hoge kosten en grote offers van de bevolking de bewapening, ook atoom-bewapening, op te voeren. Iedereen kan weten, dat het argument van de dreiging die nodig is hierbij onzin is. De betrokkenen zelf weten dit trouwens ook wel: Aan beide zijden is op het ogenblik reeds een "overkill" capaciteit aanwezig. Dat wil zeggen dat beide landen voldoende atoombommen hebben om de gehele wereld voor duizende jaren onbewoonbaar te maken - tenzij mogelijk voor enkele gemuteerde levensvormen.

Maar daarover wil men niet denken of spreken. Want in feite is het eerder een kwestie van een "ik heb meer dan jij". Prestige speelt meer een rol dan de feiten. Men noemt zijn eigen aanschaf en vervaardiging een noodzaak maar gaat daartoe in feite over - niet omdat dit werkelijk noodzakelijk kan zijn - maar omdat men anders het gevoel heeft dat men klein bijgeeft tegenover de ander.

Je kunt natuurlijk ook te ver gaan. Wanneer men in Europa gaat spreken over de noodzaak tot een eenzijdige atoomontwapening zo acht ik dit, zeker gezien de huidige situatie, dwaas.

Want een eenzijdige ontwapening komt er op neer dat je mensen die gedreven worden door het gevoel sociale missionarissen zijn in de verleiding brengt om - het behoeft immers niet zo veel slachtoffers te kosten - even europa te bezetten.

U kunt nu wel beweren, dat zij dit niet wensen, maar dan vraag je je toch even af waarom men dit dan wel heeft gedaan met oosteuropa. Hoeveel landen heeft men toen niet "even ingepikt"? Wat doet men op het ogenblik in Afghanistan? Hoe intrigeert men niet om invloed te krijgen in vele andere landen op het ogenblik?

De feiten wijzen uit, dat een vrees voor een dergelijk russisch optreden zeker niet ongegrond is. Nu zullen vele oudere en jongere mensen uit gaan riepen, dat het niet juist is, zoveel mistrouwen te koesteren tegenover Rusland. Ik vind het best. Tegen Rusland en de russen in het algemeen - kommunisten of niet - koester ik ook geen mistrouwen. Maar wel koester ik een groot mistrouwen tegenover de nu daar heersende groepen.

Vooralsintoen omdat ik beseft, dat velen onder hen zelfs erg blij zouden zijn op deze wijze gelijktijdig eigen macht uit te kunnen breiden en door dit "bevrijden van de arbeidsslaven van de kapitalistische maarschappij" gelijktijdig een afleiding zouden kunnen scheppen voor vele spanningen die in eigen land nu bestaan.

Ik vrees dat er maar weinig mensen zijn die precies beseffen hoe de zaak in elkaar steekt. Mogelijk zelfs vele staatslieden niet. Rusland zit op het ogenblik in een zeer moeilijk parket. Het heeft een aantal opstanden weten te onderdrukken, dat is waar. Maar nu de situatie in Polen, een soort konflikt tussen de arbeiders en een volgens die arbeiders niet kapabele leiding is ontstaan - en dit lekt ondanks alle voorzorgen steeds meer uit ook in moedertje Rusland zelf - komen fluisterkampagnes los. Hierbij wordt onder meer gesproken over de ervaringen van soldaten tijdens het gewelddadige onderdrukken van de opstand in Hongarije.

Men beseft opeens, dat vele voornamen partijleden evenmin zo goed zijn als leider van een bedrijf, beseft opeens dat het functioneren van vele instanties willekeurig en alles behalve goed verloopt. M.a.w.: het gezag van de partij wordt ondanks alle pogingen en propagande de laatste tijd ook in eigen land steeds meer aangetast.

Zeker, wanneer je alle communicatiemiddelen beheerst kun je je eigen meningen nog aardig doordrukken. Dan kun je aan alles nog wel een draai geven waardoor je gelijk krijgt. Maar het mistrouwen kun je, wanneer dit eenmaal ontstaan is, toch eerst na lange tijd wegnemen. Een gewapende actie met niet te veel risico's zou dus een aangename afleiding betekenen en de mogelijkheid scheppen tot het doen vergeten van alle twijfels die dan - gezien de recente ontwikkelingen, - van weinig belang meer schijnen te zijn.

En partijleiders hebben de neiging uitspraken te doen die voor en ieder die even nadenkt in feite wat zonderling zijn. Denk maar aan de avond van de verkiezingen in uw land. Alle partijen hadden in feite verloren. De pvda verloor een aantal zetels, de mannen van het oda en de vvd verloren de meerderheid waardoor zij hun regeerperiode ten einde zagen gaan.

Wat deden de leiders? Met ronkende uitspraken over het vertrouwen dat het volk in hen gesteld had verkondigden zij hun overwinning. Ze ministerpresident sprak zelfs verheugd over het feit: "dat het volk hiermede zijn beleid van de afgelopen jaren had goedgekeurd". Jaja. Wanneer je de uitslagen voor ogen hebt moet je toch wel gek zijn, wanneer je aan dergelijke woorden ook maar enig geloof schenkt.

Neem mij niet kwalijk, wanneer u anders hebt gedacht. Maar in dat geval hebt u zich toch wel door woorden zeer sterk laten misleiden. Maar ja, wanneer op radio en t.v., in elke krant, in elk weekblad u steeds weer wordt verteld dat b.v. Rusland zo goed is en Amerika fout of omgekeerd dan zult u dit waarschijnlijk geloven tot u uiteindelijk met de feiten wordt gekonfronteerd.

En wanneer een ieder u steeds voor blijft houden, dat Amerika het zo goed meent met Europa zo begint u dit te geloven - op de duur. Want u hebt immers geen reden om na te denken daar u de werkelijke oorzaken en redenen voor de verschillende conflicten niet ziet. Maar mogelijk denkt u nog steeds aan Vietnam?

Deze vormen van publicitaire beheersing - en vaak bovendien nog kerkelijke beheersing - berusten op het beheersen van de communicatie, van de massamedia. Daarnaast bestaat nog een tweede wijze om overtuigingen tegene alle feiten in in stand te houden: leer de mensen steeds weer te weigeren om zelfs maar te luisteren naar een stem die iets anders zegt dan hetgeen door de overheid wordt goedgekeurd.

Kortgeleden zijn een aantal mensen in Iran gedood, alleen maar omdat zij durfden beweren dat Khomeiny ook niet onfeilbaar was. En toch is die man geen paus, maar alleen maar een soort islamitisch opperhoofd. Maar dergelijke dingen gebeuren toch ook in Rusland? Dissidenten worden daar niet in de eerste plaats vervolgd omdat zij het niet eens zijn met bepaalde aspecten van het daar gepractiseerde kommunisme. Zij worden in feite vervolgd omdat zij de beheersing van het denken van de mensen in dit land zouden kunnen aantasten. Dat de leiders en politieke sprekers zelf zo stom zijn om steeds weer aanleiding te geven tot een dergelijke kritiek door hun uitspraken vergeten zij, kunnen zij niet eens begrijpen. Want in hun ogen is de massa stom, een bundel mensheid die je alles kunt laten geloven. Soms lijkt het wel of politici denken "wanneer ik maar hard genoeg en lang genoeg blijf liegen zal een ieder in mij geloven. En wanneer ik voor mijn voornemens maar voldoende argumenten weet aan te oeren zullen de anderen heus wel vergeten, dat het merendeel daarvan alleen op veronderstellingen en zeker niet op feiten berust."

En zo leeft u in een wereld, waarin steeds weer problemen rijzen als de vraag of men nu meer atoomenergie nodig heeft of juist minder. Volgens mij is het voorlopig meer dan genoeg en zou iets minder best kunnen.

Maar, zo roepen degenen die er belang bij hebben dan uit, wij moeten toch rekening houden met de groei van de vraag naar energie. Mijn antwoord zou luiden: die is toch al enige procenten teruggelopen? Met de prijzen die jullie nu vragen voor je product zal dit verbruik de eerste 20 jaren heus nog wel verder teruglopen. Maar daaraan willen de betrokkenen liever niet denken. Uiteindelijk heeft men in de verwachting dat de vraag steeds zal blijven toenemen veel geïnvesteerd.

M.a.w.: het gaat niet in de eerste plaats om het onveilig zijn of geheel veilig zijn van de exploitatie van een atoomcentrale, het gaat niet om het al dan niet opslaan van meer afvalstoffen dan in feite redelijk is. Het gaat er eenvoudig om dat een groot zakelijk belang bestaat, dat men ten koste van alles, zelfs indien dit grotere risico's zou betekenen dan nu bestaan, zijn investeringen wil beschermen. En dit betekent dat centrales als die te borsele en dodewaard nog ongeveer 20 jaren moeten kunnen functioneren. Want eerst dan kan men de winst incasseren die men van zijn investering meende te mogen erwarten.

Hun argumenten klinken heel anders? Natuurlijk. Maar u moet even nadenken. De sprekers zij steeds weer stom genoeg om te laten voelen wat zij in feite bedoelen. Om dat te weten behoef je alleen maar op te letten wat zij n i e t zeggen.

Zoals het argument, dat men op het ogenblik geheel niet van plan is, zwaar radioactief afval op te slaan. Neen. Van plan is men dit niet. Maar men wil opslagruimte bouwen omdat men er van overtuigd is dat binnenkort wel een noodzaak kan ontstaan om dit te doen.

Ook dit zou een ieder kunnen weten. De feiten worden gepubliceerd, maar wie combineert ze? Wie gaat ze na?

Ik spreek nu over iets wat op het ogenblik weer wat in het nieuws is. Maar gelden dezelfde zaken niet wanneer wij spreken over de verdediging van Nederland? Nederland kan zichzelf niet verdedigen. Wat mogelijk vreemd klinkt, maar waar is.

Het huidige nederlandse leger zou bij een werkelijke aanval uit het oosten en zelfs indien het de steun en inzet van duitse, engelse en franse troepen die beloofd is werkelijk kan krijgen, niet meer dan ten hoogste 3 dagen een opmars tegen kunnen houden.

Duitsland is in staat om, wanneer alle bondgenoten hun verplichtingen volledig nakomen tenhoogste 16 dagen stand te houden. Daarna is het gevallen, dit alles natuurlijk in de veronderstelling, dat ondertussen geen atoomwapens worden gebruikt.

Frankrijk zou daarna nog tot 20 dagen stand kunnen houden. Daarna zou de russische invloed reiken van de Ijszee tot Spanje. Dit realiseert men zich kennelijk liever niet. Het is natuurlijk heel leuk wanneer men atoombommen heeft en dat schema zou dan inderdaad niet meer gelden.

Maar wanneer er atoomwapens worden gebruikt, bommen vallen, waar vallen die dan? Zelfs de amerikanen hebben letterlijk toegegeven - dit staat in een officiële uitspraak van een van hun meest vooraanstaande strategen - dat de nieuwe kernkoppen en atoomgranaten - dan klinkt het niet zo erg - voornamelijk voor inzet in Europa bestemd zijn. M.a.w.: de amerikanen zijn bereid Europa tot een radioactieve woestijn te maken wanneer zij daardoor kunnen voorkomen dat zijzelf onder kommunistische invloed komen.

Men zegt dat: de amerikanen hebben voor ons zeer veel gedaan. Dit is waar. Maar het merendeel van hun strijd was een economisch belang. Zeker, zij hebben heel wat menschenlevens geofferd. Maar is er ook maar één stad in de Usa die weet wat een bombardement betekent? Aan den lijve?

Deze mensen weten dit niet, kunnen zich de werkelijkheid niet eens voorstellen. De enigen die dit wel kunnen zijn soldaten. En die zien vechten en oorlog als een beroep en slachtoffers als een onvermijdelijke bijkomstigheid van hun strategische plannen.

Maar de gewone mensen - die degenen zullen zijn die als eersten de inzet van de nieuwe superwapens zullen eisen - hebben alleen maar oorlogsfilms gezien met in hun achterhoofd het feit, dat de lijken na afloop van de opnamen weer opstaan en mogelijk niet eens beseffen, hoe vele lijken na enkele dagen een stad kunnen doen stinken.

Zeker, dat is ook gezegd. Maar zo die mensen al rampen hebben door gemaakt werden zij onmiddellijk geholpen, was er allerwege steun en sympathie voor alle slachtoffers. Wat kunnen zij beseffen van de verlatenheid van slachtoffers in een brandende stad wanneer er niet onmiddellijk van elders redders kunnen worden aangevoerd, er geen eten, drinken, hulp te vinden is?

Een soortgelijk onbesef speelt trouwens een rol bij de vele jongeren die in alle landen steeds meer in beweging komen. Zij weten niet werkelijk meer wat oorlog voor de mensen, vooral de burgers, kan betekenen. Zij realiseren zich niet wat de gevolgen kunnen zijn wanneer inderdaad - zoals men van plan is in beide voornaamste partijen - bevolkingscentra vernietigt om "het moreel van de vijand te breken".

En vallen van hen beseffen ook niet meer, wat diktatuur kan betekenen en hunkeren in feite naar vormen van diktatuur, of die nu links of rechts zijn. De neiging bij vele jongeren om hun wil en inzichten tegen eider en alles in dan maar met geweld door te zetten komt voornamelijk voort uit hun onvermogen te beseffen wat werkelijk geweld en werkelijke diktatuur betekenen.

Spreekt men over het RAF dan denk je: deze mensen denken misschien wel zeer eenzijdig, maar geheel ongelijk hebben zij niet. Dat is juist. Alleen is het de vraag, hoeveel je aan je gelijk moogt opofferen.

Soms kun je je gewoon ergeren aan die stomme sprekers: men doet of er iets groots is geschiedt in het land want "oda en pvda gaan samen de grote tegenstanders van Agt en den Uyl zitten nu samen op de tandem. Maar mag ik hen er even aan herinneren:

Het oda heeft zijn verkiezingsbeloften van bestek 81 nooit waar kunnen maken. De enige die nog iets van zijn verkiezingsbeloften waar heeft weten te maken is in feite Wiegel geweest. En dat was vvd.

Alle partijen - alle - waren het er over eens dat zo snel mogelijk een nieuw kabinet gevormd moest worden gezien de noodsituatie van het land en de economie. Maar dan blijkt dat, omdat twee oudere heren elkaar niet lusten, de formatie rustig 3 maanden kan duren.

Dus of zijn de problemen niet zo dringend geweest danwel hebben deze mensen aan hun persoonlijke belangen en strijd alle mogelijkheid tot het nemen van snelle beslissingen en het oplossen van de toch zo dringende problemen opgeofferd.

Jazeker, mijne heren. Of het eens is waar en u hebt de zaak bedrogen danwel het andere. Uw eigen uitspraken zeggen ons dit. En dan zegt u uiteindelijk dat u het te samen wel " wilt proberen". Maar wanneer ik beluister met hoeveel wantrouwen u tegenover elkander reeds nu stelling kiest - terwijl het kabinet eerst net geboren is en nog niet eerst de eerste luier goed nat heeft gemaakt - zo leidt ik uit uw eigen woorden en opstelling af, dat het voor u waarschijnlijk belangrijker zal zijn elkander een vlieg af te vangen dan de natie te redden.

Zoals de partijen steeds weer blijkt geven van een mentaliteit die het belangrijker acht altans iets van de eigen politieke denkbeelden waar te maken dan te zorgen dat de Nederlanders weer werk kunnen vinden en niet meer gebukt behoeven te gaan onder ongeveer de hoogste belastingheffingen van geheel west europa.

Zeker, de een spreekt van werkgelegenheid en economie, maar blijkt reeds nu dit op te willen lossen door de lasten voor hen die nog werken dermate te verzwaren en de schulden van het land dermate op te voeren dat dank zij zijn investeringen wel enige nieuwe werkgelegenheid wordt geschapen maar gelijktijdig een veelvoud aan arbeidsplaatsen wegvalt bij de onder de lasten wegwijnende middenstand.

De ander roept even rolijk en vroom uit, dat hij alles zal doen om Nederland aan een gezondere economie te helpen. Maar die dingen gaan niet samen. Overigens: wanneer de heren hiertoe werkelijk een bijdrage willen leveren voor het gehele volk is de oplossing eenvoudig: men begint met bezuinigen bij zichzelf.

Niet dat het volgende veel met mijn onderwerp te maken. Maar toch blijf ik het vreemd vinden dat over de inkomens van de laagst betaalden steeds weer wordt beslist door mensen wier eigen inkomen zo hoog is dat zelfs een verlies van 20% voor hen niet bepaald erg pijnlijk zou zijn, daar een groot deel van hetgeen zij inleveren dank zij de progressieve tarieven nog gekompenseerd.

Nu ja, wanneer u werkelijk mensen aan het bewind wilt hebben die bewust opkomen voor de armen zo heb ik een mooi voorstel van u: Zet deze heren voor de tijd van hun in ambt zijn op het minimum inkomen en stort de rest van hetgeen hen toekomt op een bankrekening en zo, dat zij dit hen toekomende bedrag eerst 5 jaren na hun uittreden uit regering of regeringsdienst op kunnen nemen.

Dan zullen deze mensen ofwel gedwongen zijn leningen aan te gaan en alle zorgen en lasten daarvan te ervaren danwel zo zuinig te leven dat het hen duidelijk wordt dat zelfs de verhoging van de broodprijs met enkele centen - hoe gerechtvaardigd ook - bij een gelijkblijvend loon voor een gezin een enorme belasting kan gaan betekenen.

Ik zeg dit zo. Mogelijk ben ik nu zelf ook een stomme spreker. Maar

mijn stomiteit is er dan in ieder geval nog een die voortkomt uit mijn denken en niet een die voortkomt uit mijn pogen u te belazeren. Want dat is ook zo iets.

Ik weet niet, of u nog wel eens werkelijk luistert wanneer een politicus tot de zijnen spreekt. Ik kan het mij bijna niet meer voorstellen in deze dagen, maar mogelijk zijn er toch nog mensen die dit regelmatig doen.

In dat geval moet u eens opletten: zij hebben het wel over cijfers, procenten, heilige voornemens en weten alles prima in getallen uit te drukken en in formules weer te geven. Maar is het u wel eens opgevallen dat zij alleen konkrete dingen beweren en voorstellen wanneer het gaat over dingen? Kennelijk vindt men die belangrijker of weet men daar beter weg mee dan met mensen.

Men spreekt vaak over "de sociaal zwakkeren". Maar vergis u niet. Dat zijn geen mensen.... Sociaal zwakkeren zijn gewoon minfactoren in berekeningen waarmee je uit overwegingen van stemgedrag lippendienst bewijst.

En werklozen zijn geen mensen die geen werk hebben. Het zijn factoren die drukken op de staatsbegroting en daarmee een hinderpaal vormen voor het verwerven van de nodige fondsen om je eigen lievelingsplan uit te voeren.

dies is een toename van het aantal werkers dringend nodig, al is het alleen maar om de lasten te kunnen dragen die men noodzakelijk acht in deze staat om het systeem verder goed te laten functioneren.

O, u hebt heus uw eigen plaatsje in de computer. En u dient er voor te zorgendat u positief en boven het gemiddelde uitkomt. Anders spreekt een staatsman zijn leedwezen uit en belooft u alles te zullen doen om u te helpen terwijl zijn werkelijke zorg alleen maar is: er voor te zorgen dat de rekening weer werkelijk klopt.

Maar je moogt niet geheel als mens beschouwd worden. Want met mensen kan men nu eenmaal niet goed rekenen. Dat is hetzelfde als de economie: zij herinnert mij altijd aan een tak in de top an een boom. Wie het weer goed kan voorspellen kan soms zeggen welke richting die tak bij voorkeur uit zal wijzen. Maar zelfs dan is het mogelijk dat de wind opeens draait. Daarom kun je nooit op langere termijn met zekerheid zeggen in welke richting die tak zal wuiven, ook al doe je alsof.

Er zijn meer van die dingen. Er is een sociale weelde periode net achter de rug. Dat kunt u toch met mij eens zijn. In die tijd heeft men zeer veel mensen opgeleid voor werk in wat men wel de soft sector noemt. Mogelijk gebruikt men deze term om te verdoezelen dat deze sector sociaal gezien maar al te vaak een half zachte is.

Wees eerlijk. Wanneer je sociale werkers, andragogen en andere goochelaars opleidt heb je te maken met mensen die in feite nooit productief zullen zijn binnen de economie. De in sociale wetenschappen gevormde specialist kan zelfs de aanleiding worden tot het ontstaan van problemen die zonder dergelijke mensen niet eens zouden bestaan of beseft worden.

Vanuit een bepaald sociaal standpunt en opleiding is hun werk en werken mogelijk nuttig en terecht. Maar vanuit een economisch standpunt betekent hun werk een belasting zowel voor degenen die er in betrokken zijn als voor degenen die met deze acties en denkwijzen te maken krijgen.

U kunt nu wel zeggen, dat deze specialisten nodig zijn voor de vooruitgang, maar dan zult u toch ook toe moeten geven dat men dan eerst eens van de oude rommel afmoet in de maatschappij.

Er zijn helaas heel wat mensen die nog steeds denken dat je de maatschappij kunt vernieuwen door onderdelen daarvan te vervangen. Maar laat mij dan konstateren dat in dat geval het bestel van de nederlandse staat een socialistische t-ford is, waarin men een hoogvermogen wankelmotor probeert te monteren.

Het gevolg is, dat het gehele bestel aan het wankelen komt. Want je

kunt in een dergelijk oud wagentje niet zonder meer een zwaardere nieuwe motor zetten. Dat kan het wagentje niet verdragen.

Alle mooie theorieën en edele denkbeelden ten spijt heb je te maken met het huidige systeem. Zolang dit systeem verdedigd wordt door iedereen omdat niemand werkelijk van aanpassen wil weten, blijft de zaak zo gevaarlijk en wankel als zij nu reeds is.

Zeker, je kunt als bepaalde groepen van de ambtenaren bond en de bond voor kantoorpersoneel uitroepen dat je tegen de komputer bent omdat komputertisering zoveel arbeidsplaatsen zal gaan kosten. Dat zal wel waar zijn. Maar laat degenen die daartoe nu nog in staat zijn dan maar omscholen tot komputerdeskundige of iets anders, desnoods een eenvoudig handwerk waaraan nog steeds behoefte is. Geef de betrokkenen alle mogelijkheid om na te gaan op welke wijze zij voortaan wel goed in de gemeenschap kunnen functioneren. Maar roep niet uit dat een veel beter, sneller en vlotter systeem niet mag worden doorgevoerd omdat je anders je goed betaalde baan in gevaar ziet komen. En dit is in feite de drijfveer bij dit verzet.

In de industrie zien wij soortgelijke opstandigheden. Automatisering wil men niet aanvaarden, want dat kost arbeidsplaatsen. Maar besef dan wel mijne heren, dat u zelf door uw eigen en gedrag er de oorzaak van bent dat de automaat een goedkopere en betrouwbare productiemethode biedt dan u zelf. Probeer dan maar op een andere wijze te functioneren, doelmatiger en gezien uw prestaties goedkoper.

Spreek niet met leedwezen in de stem over de totaal verkeerde investeringen die gezien de conjuncturele verhoudingen en de behoeften van de werkende bevolking betekenen, dat een voortdurende druk op de werkgelegenheid ontstaat ...

Het klinkt erg mooi, dat weet ik. Maar hoe verklaart u dan, dat het ziekte verzuim de laatste tijd met meer dan 5% is afgenomen? Dat is toch alleen maar mogelijk wanneer men vroeger te gemakkelijk zich ziek melde en zo collegas en werkgever met de gebakken peren liet zitten omdat men "vandaag geen zin" had.

En de vakbonden zou ik voor willen houden: U spreekt nu wel met tranen in de stem over de ellende van hen die geen plaats meer vinden in het arbeidsproces en over het tekortschieten van het kapitaal, maar door uw eigen houding en neiging tot betuttelen hebt u menige industrie een rendable productie onmogelijk gemaakt.

U kunt nu nog wel proberen alles wat u niet bevalt tegen te houden, maar wanneer een industrie uit armoede toegeeft maar nog slechter gaat werken vallen er toch ontslagen en dan meer en vooral ook bij meer mensen die te oud zijn geworden om ooit nog elders aan de slag te komen.

Wees reeel. Registratie in bankwezen, staat, bedrijf, eisen te veel werk en daardoor te veel geld in verhouding tot de productie. Wanneer die kosten lager zouden worden zou er meer plaats zijn voor nieuwe ontwikkelingen en mogelijk zelfs voor uitbreidingen die nieuwe werkgelegenheid opleveren.

Uw maatschappij doet denken aan een oud wat uitgewoond huis: er komt dan een ogenblik dat je moet kiezen voor algehele restauratie compleet met veel overlast en kosten dan wel voor kaalslag en nieuwbouw. Blijven knoeien maakt de zaak alleen maar erger.

Al die heren die zo mooi praten staan in feite een zo hier en daar repareren voor: een dichtstrijken van scheuren in de muren, reten met stopverf vullen en vooral de fouten wegverven waar het kan, want, zo roepen zij, dan ziet alles er meteen al weer veel beter uit. Maar zij weigeren eerst eens te kijken naar de fundamenten en schrikken terug voor de kosten van een diepgaand onderzoek naar de vraag: restaureren of nieuwbouw. In omdat zij dit stelselmatig vermijden ofschoon steeds meer mensen de noodzaak van een ingrijpen beseffen noem ik hen "stomme sprekers". Ondanks

hun goede voornemens en mogelijk uitstekende bedoelingen. Want geen van hen heeft de moed om toe te geven: datgene wat wij altijd hebben voorgestaan, wat wij zeggen te willen, waarin wij zeggen te geloven blijkt in de praktijk onmogelijk. De wijze waarop wij beweren dat de dingen gedaan zouden moeten worden is, wanneer wij eerlijk zijn, ten hoogste een doekje voor het bloeden, maar geen werkelijk geneesmiddel.

Niemand heeft de moed kennelijk om de noodzaak te erkennen van werkelijke reformaties, werkelijke hervormingen. En ik geloof dat hierin het grote probleem van deze dagen mede ligt. Zoals de verschillende conflicten en zelfs aanslagen, waarmede men te maken krijgt in de komende maand eveneens voortkomen uit het onvermogen afstand te doen van eigen mooie woorden en stellingen en eens te kijken naar de feiten.

Veel van de konfliktstof komt direkt voort uit de overal nog aanwezige behoefte het oude ten koste van alles in stand te houden en het zo steeds weer doen van verklaringen die op hoop, maar niet op feiten zijn gebaseerd.

Waarop de vraag onvermijdelijk wordt, wat dit geestelijk betekent. Want dat hoort er bij. Wanneer de geest aan het woord is moet alles ook een geestelijke betekenis hebben, nietwaar? Ik kan daar mooi over en omheen zwammen. Maar kijk naar de feiten:

Hoe denkt u dat het u zal gaan wanneer u gewend bent te denken in sprookjes en opeens wakker moet worden in de werkelijkheid? Dat zal u zeker niet bepaald meevallen. En hoe wilt u verder gaan? Hoe wilt u zich bewust worden van uw geestelijke waarden en waarheid wanneer u zich steeds weer bezig houdt met verhaaltjes die niets meer te maken hebben met de werkelijke achtergronden en feiten, voorgedragen door heren die zich heel anders voordoen dan zij in feite zijn?

Stelling nemen, b.v. tegen atomen? Best. Maar zeg dan niet dat dit alleen idealisme is of angst voor het atoom. Geef toe dat het ook en vooral een demonstratie van wantrouwen is tegenover je eigen regering en zelfs mogelijk een bevestiging die je geeft aan de waarde van een ander systeem van leven en regeren dat je innerlijk als juist aanvoelt zonder je juistheid ook op voor anderen geheel aanvaardbare wijze te kunnen bewijzen.

En wanneer je voor atoomcentrales en bommen bent, zeg dan niet dat je dit standpunt inneemt uit idealisme, voor het volk en de toekomst. Geef jezelf in ieder geval toe dat je denkt: dit is voor ons de enige methode om gedane investeringen rendabel te maken of om ook verder werk te hebben of goed zaken te kunnen doen. Geef desnoods toe, dat u alldere voorstander bent om zo uw eigen macht, invloed en positie te kunnen verdedigen.

Dan zul je beter beseffen wat jij bent en kunt, wat de wereld is waarin je leeft die je misschien ook mede helpt vormen. En geef eerlijk toe wat je beweegt. Dan zul je mogelijk anderen kunnen overtuigen of begrip verwerven. Zwerf niet weg in de mooie verhalen die men jou of jij jezelf vertelt.

Wanneer je in de ellende zit zijn er mensen die denken je te troosten door te zeggen: maar het kindeke Jezus gaat naast U. Dan denk ik dat dit maar stom is wanneer het je niet feitelijk kan helpen. Want dan gaat het zonder redenen ook in de ellende zitten. En dat haalt niets aan.

Gelooft u dit dan denkt u" wanneer ik dood ga is alle ellende voorbij." Maar dan ga je dood en het is nog steeds van het zelfde laken een pak. Want het zijn je problemen, die je mee neemt wanneer je overgaat. En in een illusie leven is geestelijk altijd verkeerd. Dan was gemengd zwammen al grote zonde, vooral wanneer je dit nog op zondag deed ook. En wat was het, netekende het? Niets. Het was alleen maar pretentie.

Meent u werkelijk vele van de zaken die de sprekers in deze dagen naar voren brengen anders te moeten beoordelen dan dit stukje verleden?

Het is alles pretentie. Ik wil niet spreken van bedrog, want veelal is er sprake van zelfbedrog in de eerste plaats. Wanneer je dit alles vanuit een geestelijk standpunt gaat bekijken zeg je: Ik moet beseffen wat wat is, wat feit en wat stelling of veronderstelling is.

En op aarde zeg je dan maar: ik kan het systeem niet veranderen. Om dan alleen maar mijn eigen illusies te gaan stellen tegenover de illusies van anderen is alleen maar waanzin. Daarmede maak ik alleen maar veel stuk zonder iets beter te maken.

Maar ik kan mij steeds bewust blijven van de feiten. Ik kan steeds zoeken en blijven zoeken naar de werkelijkheid van de feiten zoals die voor mij en de mensen in mijn wereld bestaan.

Door dit te doen zal ik steeds beter kunnen beseffen wat mijn persoonlijke en juiste reactie moet zijn, niet alleen op de woorden van die stomme sprekers maar ook op hetgeen zij feitelijk voortbrengen lettend.

Mogelijk kan ik dan, geestelijk en anderszins, een spiegel worden die ik de mensen voorhoudt en zeggen tot hen: je bent noch de heilige, noch de demon die je mogelijk denkt te zijn, maar een mens. En dit geldt voor die anderen ook. Je moet gewoon keren naar de feiten, de werkelijkheid en je eigen mogelijkheden. Leer daarmede werken in de stof en je zult dit ook doen in de wereld van de geest. Dan zul je ook de werkelijkheid die je bent kunnen aanvaarden wanneer je dood bent.

Ben je zover, dan zal het je steeds beter gaan: je kunt je leven op aarde verwerken en het nieuwe leven dat daarna komt kun je ook aan. Zo goed als de mensheid van deze dagen de problemen van deze tijd aan zou kunnen wanneer zij allen maar bereid waren de feiten onder ogen te zien. Uw komentaar is welkom.

x Ik meen dat er al heel wat mensen zijn die de overheid wel door hebben en op hun eigen houtje zelf ergens mee beginnen....

- Wanneer zij kleinschalig werken en anderen niet belasten met hetgeen zij zdoen is dit zeer positief. Denk eens aan project "de goede aarde", dan applaudiseer ik omdat dit iets is wat niet alleen materieel, maar ook menselijk en geestelijk betekenis heeft.

Kijk ik echter naar vele van die kleine bewegingen die zich proberen af te zetten tegen de autoriteiten door - vergeef mij de opmerking - andermans goed te verbranden, ruiten in te gooien enz. zo vraag ik mij af: waar men hiermede niets blijvend kan bereiken en dit beseft, waarom doet men dit dan?

Waarom zoekt men niet de argumenten waar men wel naar zal moeten luisteren. Want geweldpleging is uiteindelijk een blijk van gebrek aan doorslaande argumenten.

Ik beseft hierbij zeer wel dat dergelijke groepen het vaak goed bedoelen. Ik heb zelfs enige hoop juist op hen gevestigd omdat je vanuit geweld altijd nog sneller groeit en tot rijpheid komt dan uit gezapigheid. Misschien gaan zij zich eens realiseren dat je de wereld en de mensen anders moet gaan benaderen en dat het huidige systeem in feite niet meer haalbaar en houdbaar is.

Maar dit betekent nog niet dat ik goedkeur wat zij nu doen. Ik geef u onmiddellijk toe, dat er vele vooral jongere mensen zijn die op hun eigen wijze proberen het heersende systeem te doorbreken. Er zijn er onder hen velen, die zo overtuigend werken dat zij - zij het klein maar vaak toch belangrijke - veranderingen in opvattingen en zelfs systeem tot stand hebben gebracht. Daarvoor moeten wij dankbaar zijn.

Maar je kunt niet eenzijdig tegen hetbestaande tekeer gaan wanneer je niet bereid bent de feitent.a.v. de gemeenschap en t.a.v. jezelf te aanvaarden. Mogelijk klinkt het hatelijk al bedoel ik het niet zo. Maar is het niet kranzinnig wanneer je degene die je voedt probeert te bijten? Hoeveel mensen zijn er niet die leven van sociale uitkeringen en daaraan niet alleen de tijd maar ook het recht schijnen te ontnemen om het geheel van

de gemeenschap aan te vallen die hen dan toch maar voedt.

Dit acht ik onjuist. Dan moet je ook je eigen situatie zien, niet alleen in zelfbeklag, maar ook volgens de feiten. Dan kun je je houding eerst eerlijk gaan bepalen en komen tot een werkelijke vernieuwing van de maatschappij.

x Met andere woorden: wanneer je afhankelijk blijft van de maatschappij die je bestrijdt heb je geen poot om op te staan.

- Inderdaad. Hoe je dit doet is je eigen zaak. Al ga je sierraden maken en verkopen, muziek op straat maken, een bierebedrijfje met anderen te samen begint waar je je te barsten werkt om te kunnen eten. Hoe je het doet ligt aan je eigen mogelijkheden en begaafdheden. Dat moet je voor jezelf weten of proberen te ontdekken.

Maar je moet eerst proberen los te komen van je afhankelijkheid van het systeem. Eerst wanneer je dit doet heb je ook recht in te gaan tegen het systeem. Wat moeilijk zal zijn. Maar is het daarom minder juist?

Je dient begrip te hebben voor alle krakers, anarchisten en wie zij dan ook verder zijn die in opstand komen. In vele opzichten zul je dan zelf waardering voor hen kunnen vinden. Maar daarmee mag nog niet vergeten worden dat deze mensen veelal de middelen waarmee zij de maatschappij aantasten krijgen - niet eens stelen maar krijgen - van die zelfde gemeenschap die zij met alle middelen, tot het grootste geweld toe, in hun eigen richting willen dwingen.

En dit acht ik niet juist. Wanneer je nog niet eens voor jezelf kunt zorgen, hoe kun je dan verantwoordelijkheid op je nemen voor de wijze van leven en de mogelijkheden van zo vele anderen?

Volgens mij heb je in wezen geen recht op de hulp van het systeem, z eker wanneer die als een wettelijk recht wordt beschouwd, tenzij je ook het systeem aanvaardt en alleen binnen het kader daarvan eventueel actie voert. Een grote eis en voor de meeste opstandelingen waarschijnlijk niet meteen haalbaar. Maar wanneer je dit beseft ben je al een eindje verder omdat je beseft waar je beperkingen liggen en waar je geloofwaardigheid ophoudt.

Ik meen dat vele van de groepen die tegen de maatschappij aanschoppen in deze dagen evenzeer als vele politici eindelijk eens zouden moeten beseffen waar hun geloofwaardigheid ophoudt. In waar de werkelijke verhoudingen liggen en wat die betekenen.

Gelukkig veroorzaken beide groepen steeds meer een dergelijk besef bij meer en meer mensen. Overigens moet u er niet aan denken de weergave van deze lezing te verspreiden. In de eerste plaats is dit alles alleen reeds door de bron verdacht.

Wel raad ik u aan elke keer weer wanneer u feiten constateert die in tegenspraak zijn met hetgeen de stomme sprekers zeggen dit kenbaar te maken. Schrijf er ingezonden stukken en over. Bedenk er grapjes over. Zorg dat u steeds weer de mensen, hoe dan ook, duidelijk maakt wat de feiten zijn. Dan zult u op de duur misschien een op de tien mensen wakker kunnen schruden.

En wanneer je eenmaal zover bent heb je eindelijk een goede wakker voor de rest van het volk. Een snelle oplossing ligt nu eenmaal niet klaar. Op deze avond heb ik u alleen willen laten zijn hoe mooie woorden iets heel anders zijn dan feiten en hoe de mens in feite steeds minder te pas komt bij datgene wat uit humanitaire overwegingen wordt nagestreefd.

Ik dank u voor uw aandacht.

(enigszins bekort en geredigeerd)

—○—○—○—○—○—○—

Goeden avond, vrienden.

U weet het al: in dit tweede gedeelte moeten wij de innerlijke weg wat nader gaan bekijken. Een vriend van mij heeft er eens een heel alfabet van gemaakt. Maar ik ben niet van plan dit voorbeeld te volgen. De mogelijkheid blijft natuurlijk wel bestaan. Neem b.v. de A. A is de aap die in je woont, zichzelf steeds in andermans vorm vertoont. B. is de beul die aanwezig blijft terwijl de mond vrede en rust onderschrijft enz.

Wij zijn nu eenmaal geneigd ons steeds weer te houden met een wereld buiten ons die wij niet geheel kunnen volgen en vragen ons steeds weer verwonderd af, waarom wij dan niet begrepen worden.

Dit laatste zal men eerder kunnen begrijpen wanneer men beseft dat wij in onze kontakten met die wereld buiten ons maar zelden werkelijk onszelf zijn.

Want datgene wat je bent is niet bepaald datgene wat de maatschappij zo graag van je wil maken. De maatschappij, de cultuur, de konditionering zijn in feite niet veel meer dan een geestelijke of mentale kleding die wij dragen. Zeker kan ook deze verschillen tot uiting brengen. Maar je lijkt soms meer of anders dan je bent. En onder die kleding blijft toch altijd je ware zelf zitten.

Onder alle gewoonten, gebruiken, verdraaiingen van de werkelijkheid blijft dit eigen ego bestaan met al zijn kwaliteiten, zijn goede en kwade eigenschappen.

Op het ogenblik dat je dit vergeet en probeert de kleding belangrijker te maken dan degene die er in steekt kom je niet alleen in konflikt met jezelf, maar kun je ook je wereld niet meer begrijpen. Want die wereld - of je dit nu wilt beseffen of niet, - blijft uiteindelijk voor een groot deel reageren op datgene wat je werkelijk en zelf bent.

Het is je eigen uitstraling, de wijze waarop je a.h.w. je ik in die wereld voortdurend uitwerpt om naar een weerkaatsing te zoeken die tenminste de helft van de reacties van alle mensen om je heen en wat dat betreft ook van de dieren en de planten zal veroorzaken.

Wanneer je dan een geheel ander beeld van jezelf probeert op te bouwen en blind blijft voor je werkelijke inhouden en eigenschappen zul je die reacties niet willen en kunnen begrijpen.

Maar dan is op die innerlijke weg wel het meest van belang dat wij eerst eens begrijpen wat wij werkelijk zijn. Bovenal moet je daarbij ook niet bevreesd zijn het animale, dat nu eenmaal deel is van je ik en leven op aarde, eerlijk onder ogen te zien. Met al zijn aspecten. Dit kan verhelderend werken, zeker wanneer wij niet vergeten te beseffen dat daarnaast in ons ook nog iets anders leeft.

Jezelf kennen is niet alleen maar een diep in jezelf wegduiken. Het is natuurlijk mooi om in een innerlijke droomwereld te leven en jezelf een troon te bouwen in een hemel die nooit bestaan zal of bestaan heeft voor jou. Zoals het prettig kan zijn jezelf voor te houden dat je de architect bent van een soort kathedraal. Maar wanneer je op aarde nog geen molshoop bij elkaar kunt brengen, wat ben je dan werkelijk?

Wij moeten begrijpen dat er een verschil is tussen de droom en de werkelijkheid. Het is de werkelijkheid waarmee wij uiteindelijk steeds weer gekonfronteerd worden. Nu ja, je kunt natuurlijk ook langere tijd wegvlugten in een droom door een ander gezicht toe te kennen en jezelf daaraan dan te onderwerpen: Wanneer hij het zegt heb ik slechts te gehoorzamen.

Maar feitelijk betekent deze houding "ik ben zo bang voor hetgeen ik ben dat ik een gezag buiten mij zoek waarop ik mij steeds weer beroepen kan, zodat ik mij niet schuldig behoef te gevoelen, niet in tweestrijd kom te staan, geen konflikten ervaar tussen hetgeen ik innerlijk ben en hetgeen de wereld buiten mij van mij schijnt te eisen.

Het gezag van anderen kritiekloos aanvaarden is een teken van angst, een toegeven van eigen onvermogen.

Je bent steeds weer bang voor de wereld en je eigen reacties, waardoor je steeds weer in tweestrijd komt te staan.

De esoterie is voor mij het scheppen van een weg tussen hetgeen je werkelijk bent en de wereld waarin je leeft. Wat dan nog niet betekent dat je anders dient te zijn dan anderen. Je moet allereerst jezelf zijn, maar daarnaast moet je ook beseffen dat de anderen de mogelijkheid moeten krijgen veneens zichzelf te zijn. Daarom moet je door de vormen heen leren kijken en de vorm van de lamp steeds minder van belang achten dan het licht dat er in schijnt.

Op die manier ga je ook iets meer begrijpen van de eenheid van het leven. In een wereld als de uwe, vol van verdeeldheid, haat en nijd, vol vooroordelen, is het vaak moeilijk te beseffen dat wij ergens allen een zijn. Wij kijken nu eenmaal te veel naar de buitenkant van de dingen en verder vaak alleen nog maar naar het beeld dat wij - valselijk - ons van onszelf hebben gemaakt.

Maar het is de verbinding die tussen ons en de anderen besraat die werkelijk belangrijk is. Een grein van begrip is belangrijker voor de zaligheid van de ziel dan vijfentwintig pond van heiligheid.

Indien ik zo vrij mag zijn het op te merken: probeer dus maar nooit een heilige te zijn. Een heilige is uiteindelijk een zondaar die zijn zonden onbekend houdt en voor zichzelf weet om te vormen tot een waan van deugd.

Probeer dus maar liever steeds gewoon jezelf te zijn. Esoterie is niet, zoals velen denken, direct gelieerd aan het geloof. Want wat je later zult zijn bemerk je later wel, maar wat je nu bent is belangrijk omdat hetgeen je nu bent het enige is, waaraan je je betekenis kunt ontlenen en waardoor je ook de betekenis van de wereld kunt beseffen.

Esoterie is zeker niet een wegrijnen op allerhande vreemde stellingen - Soms zou je denken - wanneer je ziet wat onder deze benaming verkondigd wordt - dat geestelijke waanzin een stoffelijke deugd is. Maar laat ons begrijpen, dat de sprookjes van anderen sprookjes zijn, ook al kun je eveneens stellen, dat zij litteratuur zijn.

Neen. De feiten brengen ons terug tot onszelf. En diep in onszelf hebben wij allen het gevoel dat er iets is wat betekenis geeft aan ons bestaan - hoe dan ook. Wanneer wij dit gevoel nagaan tot zijn oorzaak en einddoel dan is dit voor ons het onbekende: Het is niet meer definieerbaar.

Het is een soort terra incognita, liggende in het midden van de meer bekende wereld van onze ervaringen, psychische eigenschappen en desnoods ook paranormale belevingen.

Dan noemen wij dit onbekende God. Is het god? Wij weten het niet. Maar is dit weten wel zo belangrijk? God is voor mij het onbekende dat op mij inwerkt, niet de een of andere heer die volbaardig op een zetel tronend en omringd door vele engelen zijn beoordelende hand naar mij uitstrekt.

Wanneer ik al iemand nodig heb die met een vingertje naar mij wijst zo lijkt mij Joop den Uyl meer dan voldoende. Het is juist een het onbekende erkennen voor wat het is, erkennen dat je besef ergens verloren gaat in een verre wereld of toestand die zich aan je vermogen tot erkennen onttrekt en jezelf dan toch blijven aanvaarden zoals je jezelf wezenlijk beleeft, zoals je diep van binnen werkelijk bent dat telt. Dat is de enige vorm van esoterie waaraan je uiteindelijk en werkelijk iets hebt.

Ook ik heb in de stof eens geleefd en besef dat het moeilijk is een onderscheid te maken tussen dromen - vaak uit animale impulsen voortgekomen - en de werkelijkheid.

Ik heb een vriend gehad die mij kwam vertellen dat hij een engel ging huwen..... Maar als alle engelen zo zijn hoop ik nooit het hemelrijk te betreden ...

Wij zijn soms verblind, wij vertalen de dingen in iets anders. Misschien wel omdat wij bang zijn voor datgene wat ons feitelijk beweegt. En dat kan ook in liefde, haat, de sociale omgang, onderling begrip, denkbeelden van standen en rangen een rol spelen. Want wij vluchten altijd weer weg voor de werkelijkheid omdat het zo pijnlijk voor ons is te beseffen wat wij zelf zijn. an de andere kant: wanneer je weigert te beseffen wat je bent hoe kun je dan waarmaken wat er in je leeft?

Problemen die daaruit voortkomen kun je heus niet oplossen door op de coach van een psychiater te gaan liggen. Ik wil niet zeggen, dat dit nooit gedaan behoort te worden. Soms helpt het je met problemen uit het onderbewuste en in ieder geval heeft ook een psychiater het recht om te leven, zelfs goed.

Maar al die complexen en problemen, al die neigingen tot een schizoïde reageren maken deel uit van hetgeen u bent. Vaak is het de strijd tussen uw werkelijke ik en een schijnbeeld van hetgeen je wilt zijn. Erken wat je bent en het merendeel van die complexen en problemen verdwijnt, want dan reageert u weer en bent u ook meer bewust een geheel.

Vaak hoor je zeggen: die mens is schizofreen. En dan doet men of het alleen een soort ziekte is. Maar is het eigenlijk ook niet een tweeledig waarmmen van jezelf en de wereld en een hierdoor niet meer weten hoe je consistent moet reageren?

Juist dit laatste aspect hebben enkele volgelingen van Jung uitermate kundig omschreven. Maar helpt u dit iets? Want heel vaak denken wij dat wij door het lezen van een verklaring ook meteen zullen weten wat goed voor ons is. Maar dat lijkt mij iets als het lezen van de bijsluiter van een medicijn en dan denken dat je daardoor alleen al gezond kunt worden.

Geloof mij. Wat er op de bijsluiter staat kan vaak alleen een deskundige in zijn werkelijke betekenis beseffen. En dan moet er nog een kennis van uw wezen en toestand aanwezig zijn om uit te maken of een dergelijk middel werkelijk en blijvend iets voor u kan doen. Zelfs dan moet je het toch nog innemen ook.

Een leer - of die nu van de orde komt of van een ander - is in zich nooit het perfecte middel. Ten hoogste is het een gebruiksaanwijzing die duidelijk maakt hoe je beter, gezonder of harmonischer kunt leven. Dan moet je zelf aan het werk. Maar je moet eerst goed weten, wat er in feite staat en in hoeverre dit bij je past. Wanneer je zou proberen longontsteking met zetpillen te behandelen zou het resultaat wel eens een tweezijdige hoest kunnen zijn zonder enig verder goed effect.

Wanneer wij met een leer te maken - of het nu een grote godsdienst is of een filosofisch systeem, een inwijdingsleer of iets dergelijks, dan gaat het er niet in de eerste plaats om of die leer geheel waar is. Het gaat er om, of die leer wel bij ons past en ons de mogelijkheid biedt onszelf beter te leren kennen en beheersen.

Nogmaals: het gaat er niet om, of wij in die leer kunnen passen, maar of die leer bij en voor ons past. Indien u in die leer steeds weer moet bidden "Heer, help mij te geloven" dan geef je aan dat je niet werkelijk gelooft. Maar dan wordt het volgen van de leer voor jou een paskwil. Zoek dan liever naar een leer of leerstuk waarin je werkelijk kunt geloven en hou je met de rest voorlopig maar niet bezig. Het is een tijdsverspilling wanneer een mens zijn leven brengt met het begeren naar een geloofsaanvaarding die voor hem kennelijk en werkelijk toch niet mogelijk is.

Wees jezelf. Maar probeer dan ook te begrijpen waarin je zelf werkelijk gelooft, wat je zelf werkelijk bent en kunt. Wil je nog verder gaan, braag je dan eens af waarom je sommige dingen doet en andere dingen laat. Want alleen zo wordt je je meer en meer bewust van je menszijn.

Ik geef niet veel om al die vormen van esoterie die volledig bekend maken wat in een hiernamaals of een eeuwigheid plaats vindt. Want dat is meestal het zelfde als iemand die met al zijn middelen net Scheveningen kan halen een boekje te geven " veertien dagen in Parijs". Wat onbreukbaar is.

Daarom zeg ik : elk systeem moet eerst uitgaan van het heden en wat je zelf nu bent. Alle denken moet in de eerste plaats gebaseerd zijn op de waarheid zoals jij die voelt. Vanuit dit gevoel moet je dan de feiten benaderen.

Je moogt nooit en zonder meer op dit gebied uitgaan van hetgeen anderen bewezen achten. Vergeet niet, dat z.g. geleerden in het verleden heel wat geloofs- en andere zaken hebben verkondigd die nu in de annalen van de mensheid als grof bijgeloof staan bijgeschreven.

Mensen hebben gezegd dat de aarde plat was, dat de aarde het centrum van het al was enz., enz. Zoek je naar de waarheid omtrent de aarde en ga je van deze " bewezen feiten" van eens uit, dan loop je onherroepelijk vast. Denk ook niet aan de roem die je kunt vergaren. Columbus gaf jaren van zijn leven om Amerika te ontdekken - dat niet eens naar hem genoemd werd. En waardoor is de man het meest bekend geworden? Door het feit dat hij een ei op zijn punt liet staan - een hardgekookt ei dan.

Uw wereld, ontdaan van alle deskundigheden die nog niet geheel bewezen zijn en alle bijgelovigheid, van alle veronderstellingen die als werkelijkheid worden gehanteerd, is datgene waarmee u in werkelijkheid te maken hebt. Dit is de voeding voor uw geest - indien u in geest gelooft en dus deze formulering wilt aanvaarden.

Deze werkelijke wereld voert u tot de erkenning van hetgeen u werkelijk bent en doet u ook beseffen wat u werkelijk kunt. Een dwaas gaat zonder meer zwemmen in een zee van pek. Een verstandig iemand neemt les in een zwembad voor het geval dat hij water moet oversteken zonder boot.

Het lijkt misschien belangrijker en mooier om onmiddellijk die zee van pek of een wilde oceaan aan te durven, maar eerst wanneer je weet wie en wat je bent, wat je kunt en niet kunt, zul je daaraan niet ten gronde gaan. Ken uzelve is belangrijk. Begraaf uw talenten echter niet. Een ieder heeft wel een talent waarmee hij moet leven en werken. Dit begraven uit angst dat je het zoudt verliezen is een erkennen van eigen mislukking voor men iets doet. Probeer uit te vinden wat je bent en kunt.

Dit is voor mij esoterie. Ik weet wel dat elk van onze broeders hier een wat andere opvatting over heeft. Maar waarom zouden wij minder praktisch zijn dan voor ons mogelijk is, ook hierbij? Wanneer iemand zegt dat hij is ingewijd en als bewijs daevoor een vlam uit de zon laat komen vindt ik het mooi, maar vraag mij af wat ik daaraan heb. Want ik kan er nog geen sigaret mee aansteken. Maar als hij op een droge plaats regen laat vallen, dan is hij voor mij een groot ingewijde: er is een relatie tussen de noodzaak en het verschijnsel. Zolang deze er niet is, is het nietswaardig. Wat voor ons, maar ook voor alle gelovigen goed zal zijn wanneer wij dit steeds weer beseffen. Inwijding en esoterie moeten ook in en op onze eigen wereld betekenis hebben. Anders kun je er beter aan voorbij gaan.

Dit was dan mijn bijdrage voor heden. Mijn mening over de innerlijke weg, het innerlijke pad. Probeer jezelf te aanvaarden zoals je bent, de wereld lief te hebben zoals zij is en daarin de kracht te vinden om je steeds weer aan te passen aan de wereld zoals zij is en toch jezelf te blijven. Meer heb ik niet te zeggen. Goeden avond.

(licht bekort)

—o—o—o—o—

d.d. 18 september 1981